

Telegrafu

Organ național-bisericesc

Nr. 6

Procuratura de stat

(Of.)

Loco

Str. Schewis

Abonamentul:

Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.

Trei luni 20 Lei.

Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafu Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegrafu Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Fantoma concordatului...

* In ședința Senatului din 5/18 Februar a. c. dl *Take Ionescu*, ministrul de externe al României întregite a ținut să fie mai elocuent decât în cameră și astfel a grăit: «*Concordatul îl vom încheia cu toată agitația, ce se face în jurul lui, deoarece este în spiritul civilizației și nu ne aduce nici un rău, căci resoalvă o chestie religioasă, așa cum s'a rezolvit în toate țările.*»

După această categorică declarație, care constituie o amenințare și o sfidare la adresa opiniei publice, imediat s'a ridicat Prea Sfinția Sa *Iuliu Hossu*, episcopul greco-catolic din Gherla, ca în numele celor un milion și optsute mii (?) de greco-catolici să-i exprime d-lui ministru de externe cele mai călduroase mulțumiri.

De altă-dată, dl *Take Ionescu*, a cărui iubire de neam, de țară și de biserică, o consideram până de curând mai pe sus de ori ce îndoială, nu s'ar fi simțit prea măgulit de elogiile, ce i le-ar fi adus episcopul greco-catolic din Gherla. Se poate însă, că azi, pe dl *Take Ionescu* în calitatea sa de ministru al afacerilor externe, nu-l mai încapă haina strâmtă a unui patriot român și de aceea o desbracă, ș'o înlocuiește cu toga largă, internațională, croită anume după personalitatea sa de mare european. Numai în această ipostasă poate afirma, că încheierea concordatului, în condițiunile stipulate de Curtea papală și în mare parte admise de guvernul român, este «în spiritul civilizației» și că nu ne aduce nici un rău.

Condițiunile concordatului se găsesc într'o flagrantă contradicție cu însăși Constituția țării, întrucât concordatul pretinde pe seama religiei catolice «*paritate absolută*» cu celelalte confesiuni din România. Dar între celelalte confesiuni din întâmplare se află și religia ortodoxă română, pe care Constituția țării a ridicat-o la rangul de «religiune dominantă», iar conștiința națională a așezat-o între odoarele scumpe pentru apărarea cărora au sângerat strămoșii veacuri de-arândul: pentru lege, limbă și moșie.

«Pruncul dela sân o soarbe'n fiecare strop de lapte; Leagănul în care doarme i-o șoptește 'n blânde [șoapte].»

Asta-i «legea românească» și în cuprinsul României mari alături de această lege, pe picior de «paritate absolută» nu poate sta altă confesiune, care nu și iden-

tifică chemarea într'o armonie deplină cu scopurile supreme ale statului român.

În fosta Ungarie, (regnum Marianum) religia catolică era decretată religie de stat, iar regele Ungariei era recunoscut ca patron al bisericii catolice. Prin edictul regal din 9 August 1870 s'a stabilit că: hotărârile și Constituțiile Papei sau ale sinodului roman, inclusiv cele de ordin dogmatic (bule, breve, enciclice, scrisori etc.) nu pot fi promulgate, nici răspândite în Ungaria, înainte de a fi obținut aprobarea Regelui. (Dr. I. Lupaș: Istoria bisericească, pag. 255).

Așadară exerciarea dreptului «*jus placeti regii*» i s'a acordat și recunoscut regelui dintr'o țară catolică, dar i se de-neagă acest drept Domnitorului din România ortodoxă, căci după art. 7 din proiectul concordatului episcopii catolici din România corespundă direct cu «sfântul Scaun», și viceversa, cu ocotirea totală a Regelui și a guvernului său constituțional.

Biserica ortodoxă română nu s'a împotrivit la secularizarea averilor mănăstirești, atunci când interesele superioare ale țării au pretins această măsură de purificare a vieții viciate prin bufnițele fanariote, ce se adăposteau între zidurile acestor mănăstiri, devenite cuiburi de trândăvie.

Concordatul ridică bariera și asigură tuturor ordurilor și congregațiilor catolice trecere liberă și asigurare tihnă pe pământul răbdurii al României, unde își pot câștiga, în dragă voie, bunuri de mână moartă și averi întinse spre atingerea scopurilor, ce urmăresc. În locul călugărilor greci incuți vom avea deci șleahă călugărilor din apus, cari unși cu toate unsoarele, înarmați cu armele «civilizației moderne» vor inficia într'o măsură și mai mare atmosfera vieții publice din România.

Omul școlii, *Spiru Haret*, ministrul cultelor și al instrucției publice, de fericită pomenire, a avut primul îndrăzneala să rupă zăvorul de pe ușa claustrilor catolice, în cari se otrăveau sufletele tinerelor fecioare române cu otrava învățăturilor papistașe. De când li-se pretinde planul de învățământ analitic și manualele didactice spre cenzurare, de atunci institutele de educație «*Notre Dame*» s'au redus la număr. Se vor spori însă după încheierea concordatului, cum se sporesc ciupercile după ploaie.

Bisericii catolice i se asigură dreptul de a înființa și susține școlile confesionale de toate categoriile, a căror corp didactic se va numi exclusiv din partea episcopilor. Nici una dintre confesiunile țării nu va mai fi în stare să înființeze și

să susțină școlile din puterile proprii. Fondul religios din Budapesta acum licuidează; o parte însemnată din acesta va trece asupra catolicilor din România spre scopuri religioase-culturale; alături de acesta vor vărsa sume fabuloase celelalte fonduri de «propaganda fide» din străinătate și pământul României va fi cel mai prielnic câmp pentru desfășurarea proselitismului catolic nesațios.

Prin concordat se susțin blăstematele de «reversalii», în înțelesul cărora toți copiii născuți din căsătorii mixte vor fi botezați și crescuți exclusiv în religia catolică. În vechiul regat era o singură religie: a bărbatului; soția și copiii mărturisau credința capului de familie. Pe viitor se vor îngriji preoții catolici, ca să nu mai fie așa. Iezuitul prin lingușiri se strecoară mai întâi în familie, apoi în școală, de aici în societate și pe urmă în viața publică de stat.

«Ca duhovnic prea cucernic el doar suflete culege,
Dar când a cules destule, Papa să preschimbă
[n Rege].»

Ce putere misterioasă, dinlăuntru sau din afară, constrânge guvernul României să grăbească cu încheierea acestui contract, într'o vreme când țara sângerează din o mie de răni? Sau recunoaște actualul guvern, că libertatea conștiinței și libertatea cultului catolic — fără acest concordat — sânt prigonite și periclitare în România? Nici într'o țară din lume nu e libertatea religioasă mai desăvârșită, ca în România. Eventual sânt unele chestiuni importante, cari nu pot fi rezolvite în lipsa concordatului? Noi știm, că I. P. S. Sa *Dr. Vasile Suciu* mitropolitul greco-catolic din Blaj a fost întărit, consacrat și instalat, fără concordat! Dacă nu se prăbușia Ungaria, care avea concordat — cine știe, dacă I. P. S. Sa ar șede azi pe scaunul mitropoliei de Alba-Iulia și Făgăraș?

În zilele democratice de acum nu putem tolera, ca chestiuni de importanță capitală, cum e încheierea concordatului, să fie tratate după uși cuptușite și cu perdelele lăsate. Vrem să știm: dincotro vine încercarea de înjosire a demnității statului și de coborâre a bisericii ortodoxe?

Ceice zoresc încheierea concordatului lucră inconștient la reînvierea timpurilor dureroase, când catolicismul în numele «civilizației» amenința cu cutropire principatele române. În Moldova stăpânia polona catolică Ringala Maria-Iagellona, iar beciurile din jurul Curtii de Argeș din

Muntenia gemeau de dușmanii *Doamnei Clara*, fiica Palatinului catolic maghiar.

«Și de vor a ști boierii pe moșia lor română:
Vlad e frunte 'ncoronată, Clara Doamna e stă-
[până].»

Istoria ne învață, că străduințele Pa-pei dela Roma nu țintesc la îndrumarea omenirii spre *Damasc*, ci spre *Canossa*.

Probleme sufletești

Tâlcul liturghiei

În timpul din urmă s'a adus în discuție problema scurtării serviciului divin de Duminecă dimineața și sărbători. Și cu toată dreptatea.

Vremile de azi, cu frământările sociale pe care le-a pregătit războiul cu turmentarea generală ce s'a produs în sufletele oamenilor, pretind și înnoiri de natură ierurgică. Dar cu atâta numai, problema reformei religioase — sub raportul cultului — nu se desleagă.

Cultul religios, cu toată măreția și mistica lui splendoare, s'a încheșat în chip firesc în cele dintâi veacuri ale creștinismului. Liturghia avea un înțeles adânc, pentru că era *înțeleasă și trăită* de ceice participau la săvârșirea ei. Dar de-atunci au trecut aproape două mii de ani... Și vremea schimbă concepțiile și necesitățile sufletești ale oamenilor; «că nu vremile stau sub cârma omului, ci bietul om sub vremi».

Neobișnuita bogăție a acestui cult atunci își avea rostul binecuvântat, căci splendoarea lui îmbrăca un adânc și activ fond sufleteș. Azi am rămas în mare parte numai cu forma din afară, care singură nu e în stare să trezească, să mențină și să promoveze viața contemplativă-religioasă în manifestările ei superioare.

Iată de ce-am zis, că simpla scurtare a serviciului dumnezeesc nu desleagă problema în chip integral și efectiv.

Oricât de scurt va fi acest serviciu și prin urmare oricât de comod sub raportul asistenței temporale a credincioșilor, el rămâne o alegorie îndepărtată, străină și fără viață. Câtă vreme credinciosul nu va fi în stare, ca interpretând singuraticile

* Versurile citate sânt din Vlaicu Vodă de A. Davila.

momente din viața Mântuitorului, simbolizate prin slujba dumnezească, *să trăiască în ele, iar ele în el*, nu va ieși din biserică nici mai credincios, nici mai drept, nici mai bun, decum intrase. Liturghia va rămânea pentru el un spectacol care n'are nici măcar avantajul unei curiozități artistice, căci vechimea ei de-atâtea veacuri i-a irosit în parte și farmecul acesta.

De altfel valoarea ei esențială nici nu zace în elementul exterior, teatral, ci în simbolul plin de viață eternă pe care-l îmbracă.

Acesta trebuie să fie înțeles și simțit de lumea credincioșilor din biserică. Altfel slujba preotului nu va fi în stare să înalțe și să purifice sufletele lor nici măcar pentru moment, necum să aducă efectivă lor fructificare în «marea vieții» cu «viforul ei de ispite».

Necesitatea tâlcului liturghiei se impune deci cu toată puterea.

Cum?

Foarte ușor: prin predici. Am zis ușor, fiindcă momentele care nu se pot explica ușor, nici nu-și au rațiunea de a fi săvârșite. Silogismul își poate plasa suveranitatea aiurea, dar nu aici.

Preotul are și priceperea și datoria de a face acest tâlc. În felul acesta va da oamenilor posibilitatea de a se retrage în biserică ascunsă și liniștită a sufletului lor, săvârșind acolo «cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste» marea și mântuitoarea taină a purificării. Iar atunci, urmărind cu sufletul toată viața Mântuitorului, până pe înălțimile Golgotei, se vor mântui, căci ieșind din biserică vor fi mai credincioși, mai drepti și mai buni...

Neculce.

Căsătoria princiară

Cel dintâi festival, din programul alcătuit în onoarea căsătoriei principesei *Elisabeta* cu principele *Gheorghe* al Greciei, a fost concertul simfonic, dat Joi seara la ora 9, de orchestra «Filarmonica» în sala Ateneului din București.

În sala, împodobită cu draperii în culori române și grecești, se aflau: reprezentanții armatei, membrii guvernului, reprezentanții corpurilor legiuitoare și ai partidelor politice, frunțași ai bisericii, învățămintului, finanțelor și presei ș. a.

În loja regală, decorată cu flori și plante, au luat parte, afară de familia regală și mirii princieri, oaspeți sosiți dela curtea Greciei și a Spaniei.

Înlăuntru se pătrunde prin cinci porți, păzite de santinele înarmate. Deasupra porții Spasky sau poarta sfântă plutește imaginea Mântuitorului, ocrotitorul Kremlinului, și nimeni nu trece pe aici fără să se închine, nimeni nu ar putea trece pe sub poartă fără să se descopere.

Aproape două secole și mai bine, de când acest ordin a fost dat de țarul Alexe Mihailovici, se zice că nici odată n'a fost călcat.

Turle și catedrale, clopotnițe bulboase, construcții vechi și amintiri naționale, alcătuiesc un amalgam bizar și fascinant. Nicăiri nu s'ar găsi reunite într'un singur tot mai multe bogății — comorile catedralelor și palatelor fastoase, — nici mai multe minunății arheologice.

E un amestec de construcții nouă, de turle frânte și refăcute, de mănăstiri și biserici, cu sute de clopotnițe strălucitoare, văpsite puternic în albastru sau verde, sau chiar aurite...

În piața roșie, la marginea Kremlinului și în afară de cuprinsul său, catedrala Vasile-Blaghenoi pare că întrunește în sine toate surprizele orașului sfânt, și astfel se explică cum scriitorul Teofil Gautier, îndrăgostit de arta

Orchestra, condusă de maestrul Georgescu, a cântat uvertura din Măestrii cântăreți de R. Wagner, Moartea și transfigurarea de Strauss, și Poema simfonică de Ceaikovski. La început și la sfârșit s'au executat imnurile regale, românesc și grecesc.

Vineri la ora 5 d. a. s'au primit delegații cari au oferit daruri părechei princiere. Darurile splendide au fost depuse pe mesele așezate în acest scop. Primirea s'a făcut în prezența familiei regale în sala de recepțiune a palatului. Darul Băncii naționale de un milion de Lei va fi distribuit săracilor, conform hotărârii principesei Elisabeta. După fiecare cuvântare de prezentare a darului respectiv, principesa, regina și regele dădeau mâna fiecărui membru din delegație și schimbau câteva cuvinte. Apoi s'a servit un bufet.

Sâmbătă la ora 5 d. a. s'au primit la palat deputațiunile care au prezentat felicitările Altețelor Regale. La ora 9 seara s'a dar reprezentare de gală la Teatrul național. S'a reprezentat un act din piesa Vlaicu Vodă, tablouri din Noaptea regilor, balet și un act din opera Aida.

Duminecă la ora 11 s'a făcut la palat căsătoria civilă, iar la ora 11.30 MM. LL. și A. L. R., în două trăsură la Daumont, au plecat la Mitropolie, escortate de regimentul de escortă regală. La ora 12 s'a celebrat căsătoria religioasă în biserică Sfintei Mitropolii. Amănunte vom da în numărul viitor.

La 28 Februar nouii căsătoriți au plecat la Sinaia, unde vor sta până după căsătoria prințului Carol, care se va face la 12 Martie, apoi se duc la Atena.

Intrunirea funcționarilor publici din întreaga țară

Duminecă s'a ținut la București întrunirea funcționarilor publici, la care au participat delegați din întreg cuprinsul țării. Adunarea a fost presădată de dl Brădișteanu, președintele societății funcționarilor publici din România.

Primul orator, dl Schina, președintele Uniunii generale a sindicatelor funcționarilor, expune statutul unic al funcționarilor, arătând principiile democratice aplicate la alcătuirea statutului de salarizare.

Dnii Nastase (din Bucovina), *Dr. Lazar Popovici* (Ardeal), O. Putici (Bănat), Vasile Măndrescu (Basarabia), salută cu însuflețire adunarea, declarând că susțin din toate puterile statutul unic, care va da la o parte elementele stricătoare și va scoate la iveală elementele de valoare muncitoare, cinste, conștiințioase, singure de care țara are trebuință.

Adunarea ovaționează pe dl Dr. Lazar Popovici, care a criticat după cuviință goana după bani, certurile și sistemul de favoruri.

Adunarea a votat unanim următoarea moțiune:

bizantină, a făcut aici mai mult decât un pelear. «Vasile Blaghenoi, zicea el, face să te îndoești de însuși ceea ce ochii îți arată că este».

Nimic nu se poate închipui, ca să semene cu ceea ce vedem aici; nimic mai straniu, ca arhitectură sau altceva, care să ulmească mai mult imaginația.

Totul este uriaș, maiestos și barbar. Douăzeci de clopotnițe se ridică înfipte nu se știe unde și cum, nici pentruce; ele sânt albastre, verzi sau aurii. Ear întregul amestec de culori vii, această întruchipare de orce stil, eleganța sălbatecă a vârfurilor de turn ne aruncă într'un extaz profund.

Se zice că Ivan cel Groaznic, chemând arhitectul l-a întrebat: dacă ar putea să zidească o catedrală mai frumoasă ca aceasta. La răspunsul lui afirmativ, Ivan a pus să i se taie capul. Alții zic că a pus să i se scoată ochii, pentru ca să nu mai fie tentat să înceapă în altă parte o nouă catedrală, în felul lui Vasile Blaghenoi.

FOIȘOARA

Kremlinul

— Palatul dela Moscova —

Cetatea falnică, cu ziduri bătrâne, *Kremlin*, lăcașul istoric și favorit al familiei imperiale rusești, este astăzi sediul celui mai revoluționar guvern rusesc.

Kremlinul catedralelor faimoase supoartă resemnat pe oamenii, cari susțin lăpădarea de biserică.

Kremlinul elegantei aristocrații a banului și a clerului, adăpostește astăzi înlăuntrul zidurilor sale: proletariatul socialist.

Un scriitor francez descrie astfel Kremlinul în vremea păcii:

Palatul și împrejurimea sa se înalță pe un colnic, dominând Moscova și zarea. Zidurile lui dințate străjuesc catedralele, mănăstirile și palatele.

Societatea centrală a funcționarilor publici din Bucovina, Asociația generală a funcționarilor publici din Ardeal, Banat și ținuturile ungurene, Asociația funcționarilor publici din Basarabia, Societatea funcționarilor publici din România și Uniunea generală a sindicatelor profesionale naționale ale salariaților de Stat, județ și comună, convocând în adunarea generală extraordinară, astăzi 20 Februar 1921, în palatul Ateneului Român pe toți salariații publici, față fiind reprezentanții autorizați ai acestor organizații, precum și salariații de orice categorie din întreaga țară, în urma discuțiilor avute, aprobă întru totul proiectul de statut unic al funcționarilor, elaborat de numitele asociațiuni, și delegează reprezentanții lor împuterniciți, să depună acest proiect de statut atât guvernului, cât și corpurilor legiuitoare.

Autoriză deasemenea, să se trimită telegrama de omagiu M. S. Regelui, precum și domnului președinte al consiliului de miniștri, domnilor președinți ai corpurilor legiuitoare și domnului ministru al justiției, în calitate de președinte al comisiei formate de guvern în vederea alcătuirii proiectului de statut al funcționarilor anunțat prin Mesajul regal, rugându-i să aducă în desbaterea corpurilor legiuitoare chiar în această sesiune.

(ss) F. Hanuș, președ. soc. funcț. din Bucovina; Lazăr Popovici, reprezentantul soc. funcț. din Ardeal; Nicolae I. Codreanu, reprezentantul asoc. funcț. din Basarabia; St. Brădișteanu, președ. soc. funcț. din Banat; N. Schina, reprezentantul Uniunii generale a sindicatelor profesional naționale ale salariaților de stat, județ și comună.

In jurul concordatului

Primim: În chestiunea proiectului de concordat, pe care papa dela Roma voiește să-l încheie cu Statul român, Sinodul parohial al bisericii ortodoxe române din Hunedoara votează în unanimitate următoarea moțiune:

Credincioșii bisericii ortodoxe române din Hunedoara, jigniți adânc și îngrijorați în urma intențiilor de subminare a bisericii noastre prin proiectul de concordat, protestează contra aceluia: toți într-un glas și cu tăria credinței și alpirii de biserica stăbună, moștenită dela vrednicii înaintași și martiri ai bisericii ortodoxe române din Hunedoara, — ca Episcopul Ioan dela anul 1460, protopopii Petru, Arhiepiscopul de mai târziu și vicarul Nicolae Huțovici dela 1805 — și așteaptă dela guvernul țării românești, ca libertatea confesională deplină să li-o asigure celorlalte confesiuni din țară pe cale de legi votate de corpurile legiuitoare ale țării noastre, nu prin încheiere de concordate jignitoare suveranității bisericești ortodoxe și statului român.

Scoalele și bisericile române din Sârbia

Am anunțat că Duminecă s'a ținut la universitatea din București o mare întrunire de protestare împotriva persecuțiilor autorităților sârbești din Macedonia contra elementului românesc din acea provincie. Întrunirea a fost convocată de societatea studenților macedo-români, și pusă sub președinția dlui prof. Gusti.

Au luat cuvântul, între alții, dl Papahagi, care analizează rolul economic și cultural al aromânilor din Balcani, zicând că odinioară existau o sumedenie de colonii comerciale macedonene pe coastele Mediteranei, cu cari negustorii francezi au avut strânse legături de afaceri. În ce privește latura culturală a reamintit de Șaguna, de cărturarii aromâni, și de o bogată literatură populară a macedo-românilor.

După dl Papahagi a vorbit dl Rally, care aduce o notă conciliantă, susținând că trebuie să se facă deosebire între autorități și poporul sârb, lipsit de orice dușmănie față de noi.

Dl Diamandi a expus teroarea din Macedonia, unde sârbii au închis școlile și bisericile, neținând seamă că tratatul dela Versailles, semnat și de ei, proclamă dreptul de toleranță și auto-determinare a popoarelor.

Seria cuvântărilor o încheie dl Gusti, care resumă cele spuse în adunare, cerând studenției să se solidarizeze și să continue lupta pentru triumful dreptății, «singura neclintită».

Se da citire unor moțiuni adresate studenților italieni, celor din Paris, Ligei națiunilor, guvernelor sârb și român.

Nr. 873 Plen.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale din arhidieceza ortodoxă română a Transilvaniei

Problemele nouă, cari cer o fericită deslegare în timpurile noastre, se pot înlesni prin o nouă organizare a protopopiatelor, tinzind și la o înmulțire a lor.

Intenționăm o rotundizare a protopopiatelor pentru o mai bună și mai ușoară administrație.

Protopopiatele cu populațiune sub 25.000 de locuitori se vor rotunzi, dându-se unele dintre comune la tractele, spre cari gravitează și este mai înlesnită comuicația.

Cele cu populație de preste 25.000 de locuitori se vor împărți.

Se vor rotunzi deci protopopiatele actuale: 1. Agnita. 2. Avrig. 3. Cohalm. 4. Dobra. 5. Geoagiu. 6. Hunedoara. 7. Ilia. 8. Mediaș. 9. Orăștie. 10. Săliște. 11. Târnava. 12. Sighișoara.

Protopopiatele cu populațiune peste 25.000 de suflete se vor împărți, formându-se protopopiate nouă. În special:

1. Se va împărți protopopiatul Bran și Brașov, formându-se un al treilea cu sediul în comuna Feldioara.

2. Din protopopiatul Deva și eventual și din Ilia se vor lua unele comune și se vor da la protopopiatul Dobra, egalizându-se posibil numărul sufletelor.

3. Protopopiatul Hațeg se va împărți, formându-se un altul cu sediul în Petroșeni.

4. Protopopiatul Făgăraș se va împărți, formându-se un altul cu sediul în Șercaia.

5. Din comunele rămase la arhidieceză după trecerea protopopiatului Alba-Iulia la dieceza Clujului și din comunele protopopiatului Mercuria, cari gravitează spre Blaj, se va forma un nou propopiat, cu sediul în Blaj.

6. Protopopiatul Sebeș se va împărți formându-se unul nou cu sediul în Vingard. În cazul, că se va exopera la congresul național-bisericesc reîncorporarea tractului Alba-Iulia sau a comunei bisericești Alba-Iulia la arhidieceză, se va combina un tract cu sediul Alba-Iulia.

7. Protopopiatul Sibiu se va împărți, formându-se unul nou cu sediul în Rășinar.

8. Protopopiatul Treiscaune se va împărți, formându-se unul nou cu sediul în Covasna.

9. Protopopiatul Zarand se va împărți, formându-se unul nou cu sediul în comuna Crișciori.

Chestia aceasta voim să o săvârșim cu consultarea sinoadelor protopresbiterale, cari vor avea a se pronunța cu privire la noua grupare a comunelor bisericești, ca să ajungem la o administrație mai lesnicioasă.

Oficiile protopresbiterale sânt poțite să supuie chestia deliberării sinodului protopopesc din sesiunea ordinară a anului 1921, și concluzele luate încă înainte de întrunirea sinodului arhidiecezan ordinar din anul acesta să le promoveze aici cu provocare la acest ordin consistorial.

Sibiu, 6 Februar 1921.

Dr. Nicolae Bălan,
arhiepiscop și mitropolit.

Nicolae Colan,
secretar consistorial.

Din Ungaria

Dl Stârcea, ministrul nostru la Budapesta, a făcut următoarea declarațiune ziarului «Pester Lloyd»:

Depun cea mai mare străduință să stabilesc relațiuni amicale între România și Ungaria. Consider ca prima mea datorie restabilirea raporturilor economice dintre cele două țări și în privința aceasta pe lângă reprezentarea intereselor României voesc să viu în ajutorul Ungariei. Din convorbirile cu ministrul de externe Gratz m'am convins că există premisele pentru colaborare. Sântem dispuși să venim în ajutorul mult încercatului popor maghiar cu produsele noastre ca: lemne, sare, benzină și petrol.

Dl Stârcea a mai declarat că a tratat cu ministrul de externe maghiar asupra schimbului de prizonieri. În Ungaria și în România se mai află prizonieri de război.

Înmormântarea parohului Vasile Hodoș

În 7 Februar 1921 s'au depus spre repaus etern rămășițele pământești ale veteranului paroh în Iclandul-mare din Câmpia-Ardealului, Vasile Hodoș, răposat în vârstă de optzeci de ani.

Adormitul în Domnul a fost păstor liturgisitor 8 ani în comuna bisericească Mălâncrav, protopopiatul Sighișoarei, și 49 ani în parohia Iclandul-mare. Activitatea pastorală și-a încoronat-o cu fapte vrednice și neperitoare pentru comuna sa. A făcut parte din toate corporațiile bisericești ale protopopiatului, luând parte activă la conferințe, colegii preoțești și alte întruniri și deosebindu-se prin caracterul său rezolut și prin vioiciunea veșnic tinără a unui nobil spirit.

Îndatoririle oficiului său pastoral le-a îndeplinit totdeauna conștient și punctual: una din însușirile caracteristice ale preoției din epoca marelui nostru arhiepiscop Șaguna.

Consistorul diecezan din Cluj a trimis, ca reprezentant al său la înmormântarea veteranului paroh, pe dl Teodor Cotuș, exactor consistorial.

La îndeplinirea ceremonialului de înmormântare dnul delegat consistorial a fost însoțit de preoții Ștefan Stoicovici din M. Cristur, Octavian Albani din Bandul de câmpie, Alex. Buda din Nasna, D. Șuteu prof. de religie în Târgul Murăș, și Pavel Suci, paroh în Deda. Intelectuali din loc și împrejurime și poporul credincios din Iclandul-mare, cu mic și mare, și mulți credincioși din satele învecinate s'au prezentat la înmormântare.

Cuvântarea funebrală a ținut-o dnul delegat consistorial, scoțând în relief calitățile activității preoțești a răposatului, ear obișnuitele fertăciuni le-a rostit preotul P. Suci.

S'a remarcat, că adormitul în Domnul a trăit în bune relațiuni cu preoțimea celorlalte confesiunii.

În lunga sa păstorire a ridicat o școală frumoasă, pentru care a avut de suferit nu puține amărăciuni dela autoritățile statului ungar.

Dela bunul părinte al sătenilor a rămas un fond cu numele «Vasile Hodoș», în sumă de peste o sută de mii, în scopul edificării unei biserici nouă în această comună.

În loc de cunună peritoare, mulți dintre credincioșii păstoriți contribuie cu sume însemnate la augmentarea fondului amintit.

După terminarea prohodului, sicriul răposatului Vasile Hodoș a fost dus în curtea bisericii, unde părintele Albani, în duioase cuvinte, dă mortului onorul din urmă.

După citirea rugăciunilor de deslegare se așează în mormânt osămintele ultimului preot vâstar al vechei familii preoțești Hodoș...

Groapa lui este așezată într'un loc acoperit cu brazi înalți, sub umbra cărora își dorm somnul soția răposatului, părinții lui amândoi, și fostul său ginere Victor Grindean, mort ca păstor al parohiei Iclandul-mare. P. S.

Citind ziare

Viitorul: Când ai să răpui un dușman, sau să ridici un prieten într'o situație mai bună, se cere: 1. să știi de unde să-l apuci, 2. să ai putere, și al 3. să știi opera.

Un grădinar cuminte știe că pentru a da arborilor o formă dorită, nu e de atacat trunchiul, care e rigid, ci ramurile flexibile. Un fierar nu va alege fonta, care e rigidă, pentru a face din ea o sârmă și un metal maleabil. Un filantrop priceput nu va chema la act de filantropie pe un avar prin vorbe, ci printr'un artificiu de câștig.

Ținând seamă de această știință să ne întrebăm: de unde trebuie apucat țaranul nostru, ca să-l putem ridica la situația de bun agricultor și bun gospodar?

Cu toții știm că țaranul, ca toți oamenii și ca toate animalele, «are pornirea de a imita».

Așezând în centrul fiecărei colonii unul sau doi coloni, aduși din părțile țării în cari agricultura și gospodăria se fac cum trebuie făcute: obligând pe cei cari vor fi însărcinați să supravegheze pe coloni, să îndemne și ei pe țărani să facă ca cei mai buni dintre ei, și dacă trebuie să-i silească chiar să imiteze, țaranul nostru va avea în fața lui, în fiecare an, dova

da de fapt că a lucrat mai bine decât era el obișnuit să lucreze, că a recoltat mai mult decât putea el să chibzuiască.

Indemnul și obligația de a imita pe cei mai buni sânt necesare ca precauțiune și ca prevedere, deoarece se știe că pornirea de a imita e la mulți oameni o slăbiciune cu caracter intermitent. Slăbiciunea aceasta — care este mai accentuată spre rău decât spre bine și mai ales la noi — nu are la toți continuitate. Totuși e o slăbiciune pe care o putem utiliza cu succes în interesul general al țării, căutând a o canaliza pentru imitarea, dacă se va putea, numai a ceea ce este cu adevărat bun și util pentru ei.

Știrile zilei

Restabilit. P. S. Sa episcopul Roman Ciogariu al Orădiei-mari a părăsit spitalul, fiind deplin restabilit.

Daruri din averea domeniilor statului. Citim în ziare, că secretariatul de agricultură, direcțiunea domeniilor, a donat orfelinatului de război din B'aj 10 vaci, iar internatelor celorlalte instituții din Blaj alte 23 vaci și 56 porci. — Foarte bine. Dar ne mirăm, cum de la astfel de distribuiri din averea statului, biserica noastră ortodoxă, ca prima biserică a statului român, nu a fost luată ea în primul rând în combinație, pentru că și ea susține *cu mari jertfe materiale* un orfelinat și alte multe instituții culturale.

Nou deputat. În ședința camerei dela 24 Februar s'a admis, conform regulamentului, anularea mandatului de deputat al dlui Ion I. C. Brătianu, în locul căruia este proclamat ales deputat la colegiul de cameră al județului Ilfov dl Jean Th. Florescu.

Concert în Sibiu. Societatea Mărăști, constituită de ostașii armatei a doua, imediat după glorioasa bătălie din vara anului 1917, și recunoscută persoană juridică și morală prin legea publicată în Monitorul oficial Nr. 92/920, organizează pentru mărirea fondurilor sale necesare reconstruirii regiunilor devastate de război, cum și clădirea unui mausoleu unde se vor depune osămintele eroilor, căzuți pe câmpul de glorie, diferite sărbări în țară. La acest nobil scop a răspuns basul *I. Bălțeanu*, care își oferă concursul pentru a da *un concert* Marți, în 1 Martie, n. a. c. în sala *Urania*, la ora 9 seara. După concert bal. Biletele se vând la cassă.

Numire. Dl Dr. N. Șerban, prefectul județului Sălăgiu, a fost numit jurisconsult al județului Făgăraș, în locul vacant delegându-se în același timp a îndeplini funcțiunea de prefect al județului Sălăgiu.

Spre luare aminte. Toate punctele vamale din spre Ungaria au fost încunoștințate de direcțiunea generală a vămii, că trebuie să facă cercetare la bagajele și coletele ce trec spre Ungaria, deoarece în ultimul timp s'a observat că multe obiecte de valoare au fost furate din muzeele din Ardeal și au fost trecute peste graniță.

«România Viitoare» ziar de interes public și cultural generală, a apărut la Ploiești, sub direcțiunea distinsului profesor D. Munteanu Râmnic. Nrul 2, din 15 Februar, conține articole bune și variate. Redacțiunea: Ploiești, str. Justiției 11.

La fondul Victor Tordășianu pentru căminul ucenicilor dela meserii din Sibiu, au mai dăruit din tristul prilej al împlinirii unui an dela moartea regretatului Victor Tordășianu: Timotei Popovici, profesor 30 Lei, Ioan Opreș, măestru rotar și Maniu Băncilă, măestru croitor, câte 20 Lei. Pentru prinos mulțumeste:

Comitetul.

Contra tuberculozei. Doctorul francez Rappin, directorul institutului Pasteur, din Nantes a descoperit vaccinul antituberculos cu baza de fluor și sodiu. Primele experiențe ar fi dat rezultate excelente.

Intunecime totală de soare. În 8 April a. c. Europa va asista la un interesant fenomen natural: o eclipsă totală de soare la ora 10 dimineața. Va dura mai bine de o oră. În cazul când cerul va fi senin, se vor vedea stelele. În aceeași zi pe la ora 2 d. a. va fi eclipsă de soare parțială. Eclipsa va fi bine observată din Ardeal. Pentru studierea ei vor sosi astronomi din Greenwich.

Ședința literară. La Reuniunea meseriașilor români din Sibiu se ține Joi în 3 Martie n. c. a doua ședință literară în casele proprii din strada Brukenthal Nr. 17. Inceputul la ora 8 seara. Această ședință literară va fi dedicată memoriei lui Victor Em. Tordășianu din tristul prilej al împlinirii unui an dela moarte.

Aviz. Se aduce la cunoștință dlor industriași din cuprinsul județelor Sibiu, Făgăraș și Alba de Jos, că pentru orice material pe care voiesc a-l primi dela «Soc. Refacerea Industrială», au a se adresa întâi Inspectoratului XX Industrial din Sibiu, pentru a obține viza, fără de care nu vor primi materialele cerute.

Examenle de fochiști și mecanici se țin în 6 Martie n. 1921 în Sibiu. Cererile pentru examen și toate actele necesare sânt a se înainta Inspectoratului XX Industrial din Sibiu, Piața Regele Ferdinand 14, cel mai târziu până în 5 Martie n. 1921.

Stărpirea insectelor. Ministerul agriculturii a luat măsuri pentru stărpirea insectelor vătămătoare ce s'au înmulțit în pădurile din județele următoare: Maramurăș, Bistrița-Năsăud, Târgul-Murăș, Trei-Scaune, Brașov, Făgăraș Sibiu, Hunedoara, Caraș-Severin, și ocoalele silvice: Joseni, Gheorgheni, Tulgheș, Frumoasa, Trei Fântâni, Valea Doamnei, Bolovăneasa, Tarcău, Tatroși, Mărgărita.

Cinema Apolo, Sibiu, Piața Herman. În 1 și 2 Martie: Spectrul trecutului, mare dramă. Inceputul la ora 6 $\frac{1}{2}$ și 8 $\frac{1}{2}$ seara.

Nr. 50/1921 Protop.

(17) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Săsaș, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subscrisului în termenul sus indicat.

Concurenții după prealabila încuviințare a protopresbiterului să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta și predica, eventual a și celebra.

Agnita, 26 Ianuar 1921.

În înțelegere cu comitetul parohial concurent.

Joachim Muntean
protopop

Nr. 21/921

(15) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III-a Briznic protopresbiteratul Dobrei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post — pe lângă casă parohială — sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subscrisului oficiu protopresbiteral, cu a căruia încunoștințare concurenții se pot prezenta la biserica spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Dobra, la 28 Ianuarie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom. al tractului Dobra, în înțelegere cu comitetul parohial.

Iosif Morariu
protopop.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu**

Cântece pentru voce și piano

de

Emil Montșia

Caetul IV:

15. Singur și robit de jale, poezia de St. O. Iosif.
16. Dorobanțul, poezia de G. Coșbuc.
17. Nemurirea e un vis, poezia de Algeorge.
18. Cobzarul, poezia de St. O. Iosif.
19. Cântec de leagăn, poezia de I. U. Soricu.

Prețul Lei 10—, plus porto postal Lei 2—

A apărut și se găsește de vânzare la **Librăria Arhidiecezană în Sibiu**

Calendarul arhidiecezan

pe anul comun 1921

cu bogat cuprins, din care amintim următoarele: *Cătră cititorii Calendarului.* — *Arhiepiscopul și Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan.* Alegerea, hirotonirea, instalarea și investirea. — *Gândiri.* — *Știri și fapte din 1920.* Cronică bisericească. — *Ce este bolșevismul?* — *Din zilele de mărire,* cu 5 ilustrații. — *Suferința,* poveste din popor. — *Snoave și istorioare:* 1. Binefacerea și Recunoștința. 2. S'a dat de gol. 3. Curajul femeii. 4. Așa se poate. 5. Măgarul și alcoolul. 6. Mânzul țiganului. — *Pentru meseriași:* Mesteșugarul cum se cade. — *Pentru economi:* 1. Plugurile cu motor, după C. M. 2. Gunoiul. 3. Sfaturi sănătoase, după I. M. P. — *Soldățești.* — *Versuri:* 1. Scrisoarea fetiței, de Lt. Eft. Barbu Bogdan. 2. Mama, de Maximilian G. Dopp. 3. Cicoarea, din popor, col. Teodorescu. 4. Cântece din război, col. E. H. 5. Dela Tisa. 6. Cântecul lăncului, din Zărând, col. E. H. 7. A lui Balint. — *Ostășească.* — *Fel de fel:* 1. Credințe despre rândunică. 2. De pe pământ în lună. 3. Puterea exemplului. 4. Sănătatea femeilor. 5. Legea cercetașului. 6. Impotriva mănecii. 7. Cărțile... 8. Radiul și razele sale, după Dr. A. Lanich. 9. Sfaturi. — *Gândiri.* — *D'ale doctorilor:* 1. Gripa sau influența. 2. Baia de soare, după Dr. Forest. 3. La durere de cap. 4. Mierea. 5. De ce mâncăm repede? după Dr. P. Schmid. 6. Carnea și nutrirea. 7. Nasul roșu. 8. Tusa măgărească. 9. Îngrijirea părului. 10. De ce nu trebuie să bei? 11. Dimineata — oboșală. 11. Epilepsia (boala rea). — *Gândiri.* — *Alte versuri:* 1. La Oituz, de Șt. Bălcești. 2. Cătănești, din popor, col. E. H. 3. Mormântul Stegarului, de V. Voiculescu. 4. Sus inimal de G. Coșbuc. 5. Găcitori. — *Scântei.*

În celelalte părți ale Calendarului sunt: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii. — *Insemnarea târgurilor* aranjate după *alfabet și luni.*

Ilustrațiile: I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan. — Statul major la frontul dela Tisa. — Intrarea triumfală a generalului Moșoiu în Sibiu. — Generalul Moșoiu și statul său major trec trupele în revistă. — Revista trupelor care au trecut Tisa și au capturat șase divizii bolșevice. — M. S. Regina Maria la podul peste Tisa asistă la trecerea trupelor.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu «*Șematismul*» bisericii ort. rom. din Transilvania, Bănat și părțile anexate din Ungaria, cu «*Evidență*» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheti și învățători, — și altă ediție, *fără Șematism.*

Prețul: { Ediția cu Șematism 10 Lei } plus porto postal 2 Lei și sunt a se trimite înainte prin mandat postal.

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat